

Gadaa

Kitaaba Barataa

Kutaa 1

BBO 2013/2020

Gadaa

Gorsaafi Qindeessaa
Alamuu Hayiluu

To'ataa Qulqullinaa
Muhaammad Namoo

Qopheessitoota:
Abdiisaa Gannatii
Dambee Turcee
Darajjee Mokonnin Qana'aa
Mitikkuu Dibbeessaa

Gulaaltoota:
Biiftuu Roobii
Diida Jiloo
Duubee Adulaa
Lubaabaa Jamaal
Sulxaan Umaree

Seecca'oota:
Fiqaaduu Qana'aa
Muhaammad Abdo

Giraafiksii
Taaddasaa Dinguu

Fakkibsoota
Dhaqqaboo Guyyee
Solomoon Alamaayyoo

©Biiroo Barnootaa Oromiyaa, 2013/2020

Kitaaba kana Biiron Barnootaa Oromiyaa bara 2013/2020
qopheessee maxxanse.

Mirgi abbeentaa kitaaba kanaa seeraan eeggamaadha.

Hayyama Biiroo Barnootaa Oromiyaatiin ala guutummaan
ta'e, gamisaan maxxansuufi baay'isanii raabsuun seeraan
nama gaafachiisa.

Galata

Biiron Aadaafi Tuurizimii Oromiyaa qophii sirna barnootaa

Gadaa kutaa 1-8 keessatti jalqabaa hamma dhumaatti

deeggarsa barbaachisu gochuufi qooda fudhachuun gahee

olaanaa gumaachee jira. Kanaafuu, hojii seena qabeessa biiroo

keenya wajjiin ta'uun hojjachuu isaaf galata guddaa qabu.

Biiroo Barnootaa Oromiyaa

Qabiyyee

Baafata

Fuula

Barannoo 1: Tokkeen Maali?	1
Barannoo 2: Waa Jajuu	4
Barannoo 3: Hibboon-Tayii	8
Barannoo 4: Tiksee Sobduu	9
Barannoo 5: Faaruu Hirmaanaa	13
Barannoo 6: Eebba Manguddoo	14
Barannoo 7: Binoo-Bineentii	15
Barannoo 8: Muka Mukkurree Ganne	18
Barannoo 9: Tuqaa	20
Barannoo 10: Hiibboo	21
Barannoo 11: Jimaa-Jimiitee	22
Barannoo 12: Beenu Niduullaa	23
Barannoo 13: Sangoota Sadan	24
Barannoo 14: Firooma Abbaa	28
Barannoo 15: Firooma Haadhaa	30
Barannoo 16: Dhugaafi Dhara	32
Barannoo 17: Manguddoota Keenya	34
Barannoo 18: Mi'oota Ulfoo Gadaa	35
Barannoo 19: Taakkiyyee	40
Barannoo 20: Mammaaksa	43
Jechibsoo	49

Tokkeen Maali?

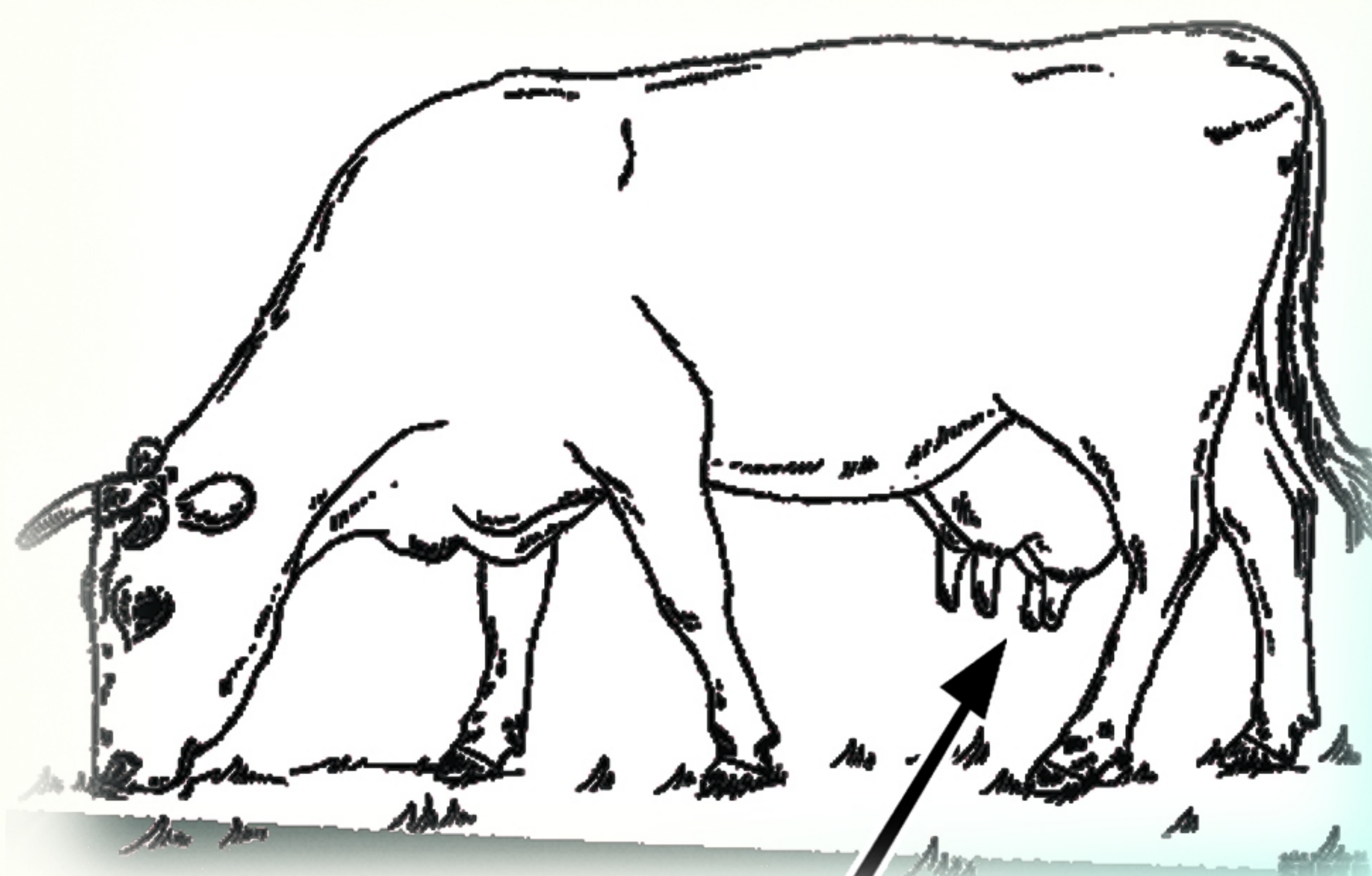
tokkeen tokkittuma

lamaan mucha re'ee

sadan sunsummanii

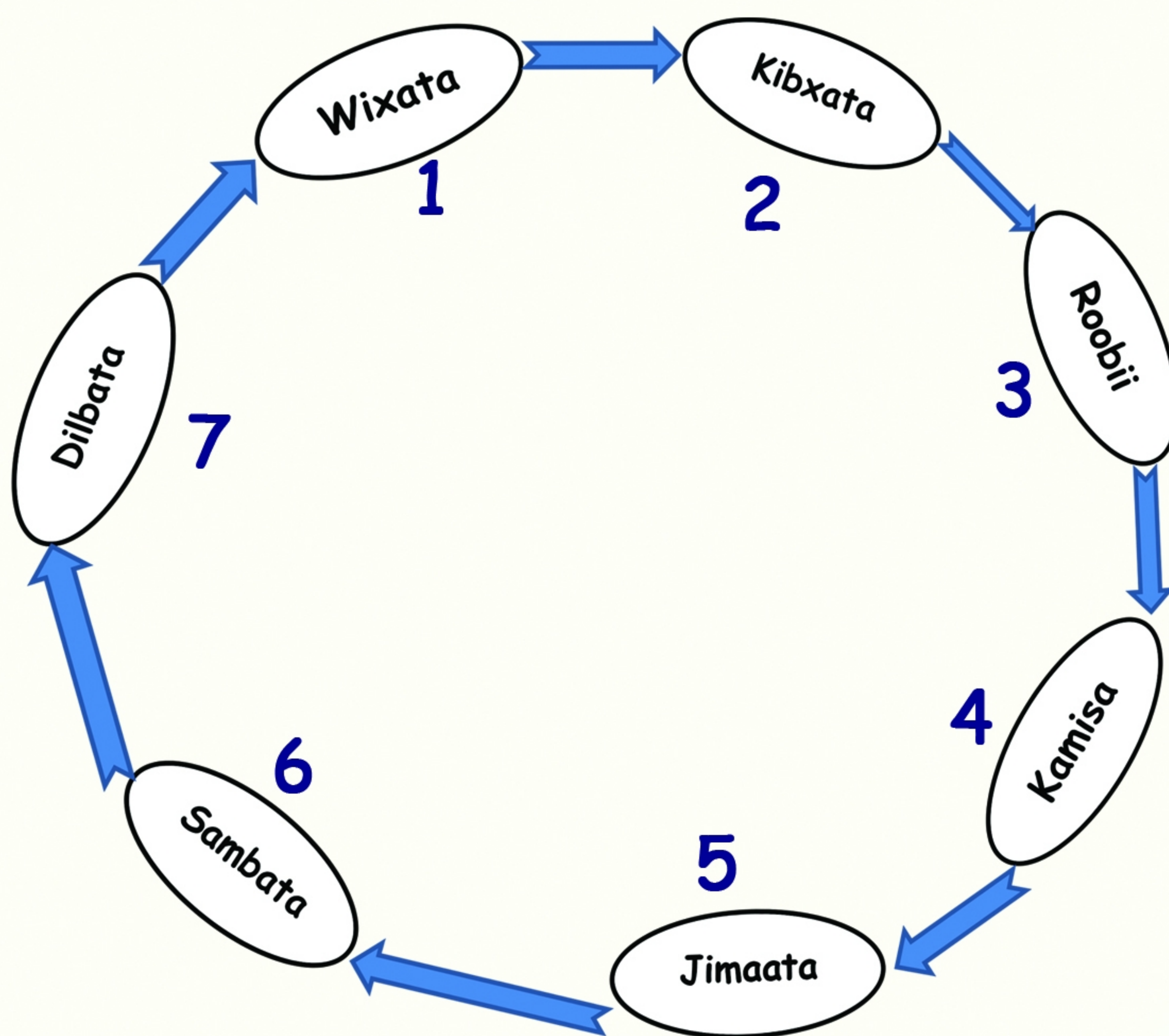
afran mucha sa'aa

shanan quba harkaa

ja'an jabbii qaraxaa

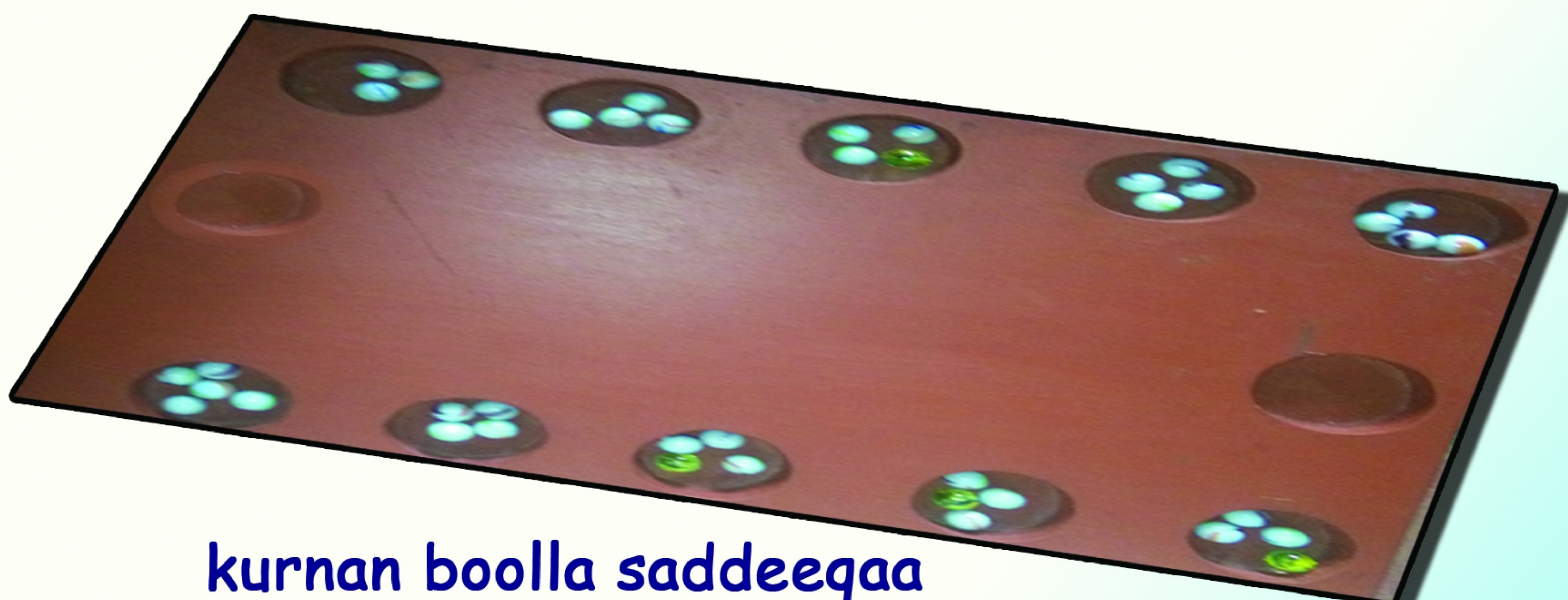
torban naannoo sanbataa

saddeettan dhala leencaa

saglan yaa'ii Booranaa

kurnan boolla saddeeqaa

Waa Jajuu

samii utubaa malee dhaabbatu

lafa dhisaa malee diriirte

bishaan oofaa malee yaa'u

bofa miila malee loo'u

lukkuu mucha malee guddiftu

gaangee dhala malee hafte

huummoo dhukkuba malee aadu

hiddii soora malee gabbattu

Hibboon-Tayii

maatii Jiloo

maatii Galgaloo

Tiksee Sobduu

tiksee hoolotaa

tikseefi namoota

tikseefi namoota

tikseefi hoolota

tikseefi namoota

tikseefi namoota

tikseefi jeedala

Faaruu Hirmaanaa

aannan elmuu

aannan dhuguu

sa'aafi waatii

Eebba Manguddoo

eebba jaarsaa

eebba jaarsaa

Binoo - Bineentii

waraabessa

hoolaa

sangaa

jaldeessa

leenca

re'ee

saree

bosonuu

lukkuu

harree

Barannoo 8

Muka Mukkurree Ganne

birbirsa

laaftoo

dhaddacha

waddeessa

dambii

waleensuu

harooressa

ejersa

Tuqaa

Tuqaa

aduu

tulluu

duumessa

qilleensa bubbisu

Hiibboo

1. Anoo ergaan deemaa, ati eessa deemta?
2. Harroonni sadii mi'a tokko baatu.
3. Waliin nyaannaa, maaf huqqatta?
4. Woxxee gamaa balballi ishee lama.
5. Fayyaa du'aa dhalu; du'aa fayyaa dhalu.

Jimaa-Jimiitee

jimaa-jimiitee

Beenu Niduullaa

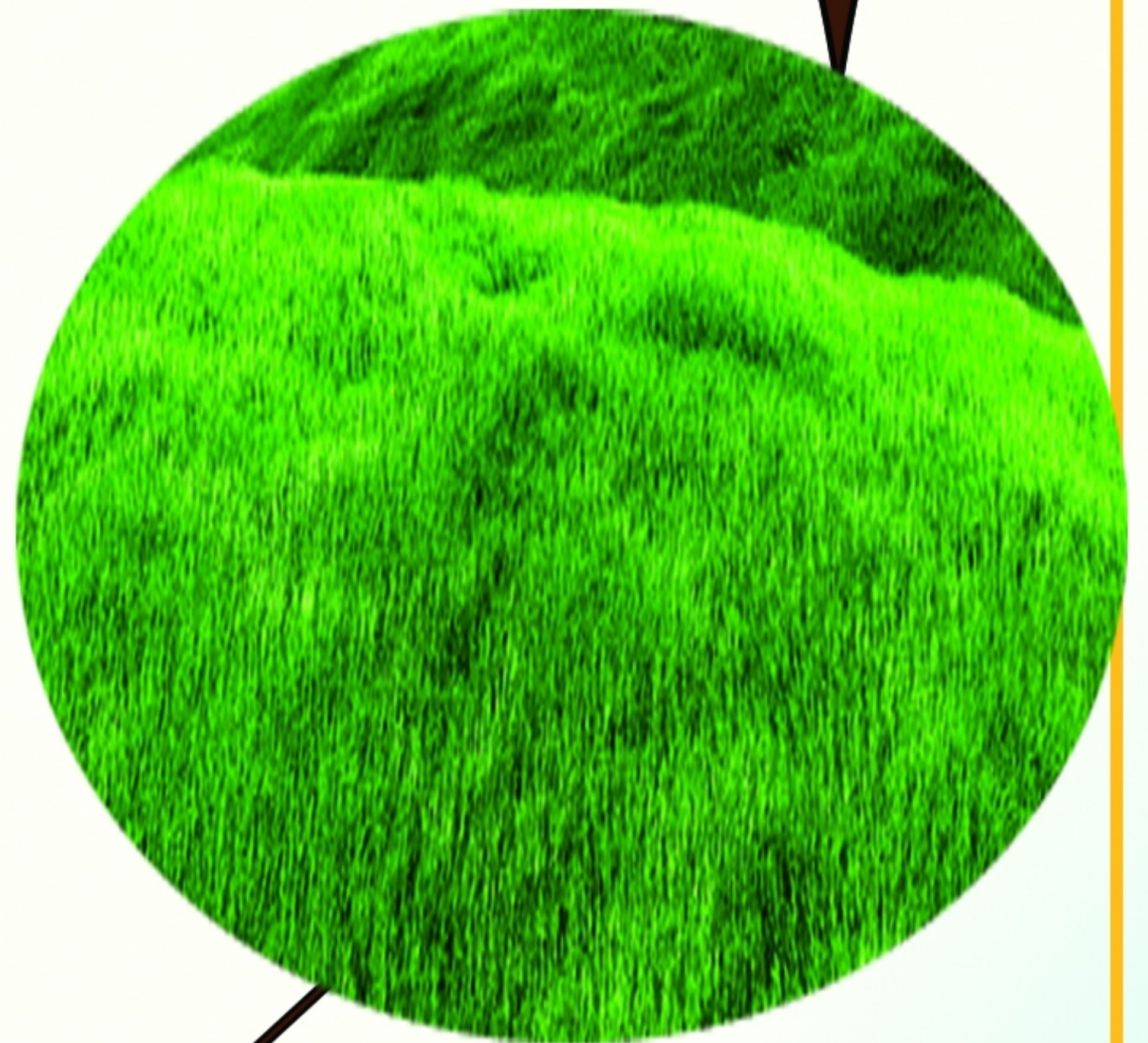
aara

rooba

sa'aafi waatii

marga

goromsa

Sangoota Sadan

gurraacha

adii

burree

Waraabessi sangaa gurraachatti hasaase.

Sangoonni lamaan sangaa adii of-biraa ari'an.

Waraabessi sangaa adii nyaate.

Waraabessi sangaa gurraachatti hasaase.

Sangaa gurraachi sangaa burree of-biraa ari'e.

Waraabessi sangaa burree nyaate.

Waraabeyiin sangaa gurraacha nyaatan.

Firooma Abbaa

abaabilee/abutturo

abaabayyuu/abuuboo

akaakayyuu/akaakoo

abbeeraa/wasiila
(abba-guddaa)

abbaa

adaadaa

ilma

Firooma Abbaa

Obboleessi abbaa koo abbeeraa/wasiila kooti.

Obboleettiin abbaa koo adaadaa kooti.

Haati abbaa koo akkoo kooti.

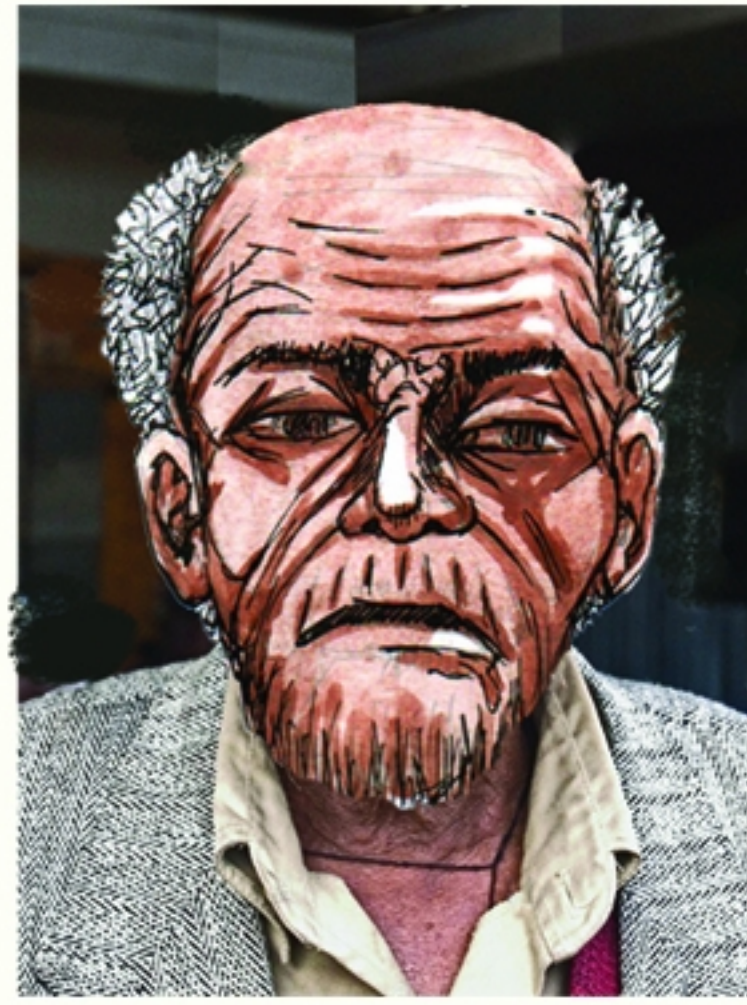
Abbaan abbaa koo akaakayyuu kooti.

Akaakoon abbaa koo abaabayyuu/abuuboo kooti.

Abaabayyuun abbaa koo abaabilee/abutturoo kooti.

Firooma Haadhaa

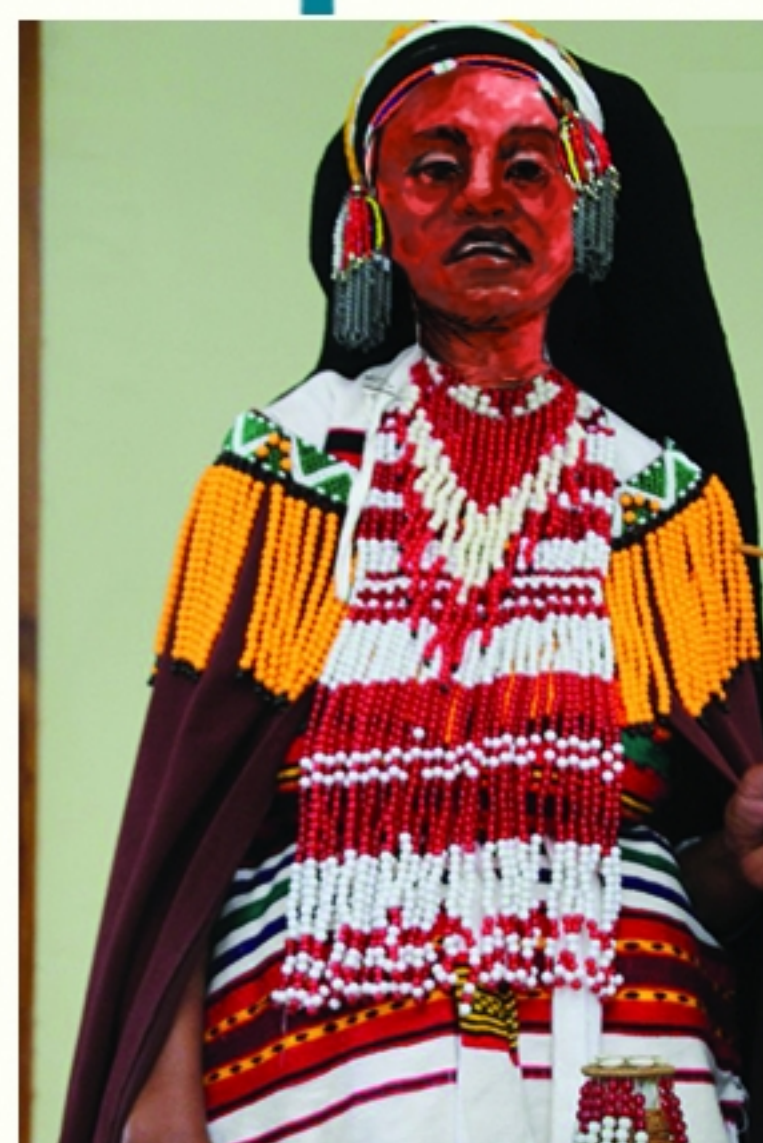
abaabilee/abutturoo

abaabayyuu/abuuboo

akaakayyuu/akaakoo

haadha

eessuma /abuyyaa

adaadaa/haboo/ areeraa

intala

Firooma Haadhaa

Obboleessi haadha koo eessuma/abuyyaa kooti.

Obboleettiin haadha koo adaadaa/haboo/areeraa kooti.

Abbaan haadha koo akaakayyuu kooti.

Haati haadha koo akkoo kooti.

Akaakayyuun haadha koo abaabayyuu/abuuboo kooti

Abaabayyuu haadha koo abaabilee/abutturoo kooti.

Dhugaafi Dhara

Dhugaafi Dhara

Dhugaan warqee argate.

Dhugaan warqee baatee dhara bira deeme.

Dhugaan Dharatti dhagaa konkolaachise.

Dhagaan dhara ajjeese.

Barannoo 17

Manguddoota Keenya

Manguddoota nifaarsina.

Mi'oota Ulfoo Gadaa

kallacha

Kallachi mi'a ulfoo Gadaati.
Kallachi ilka arbaafi sibiila
irraa tolfama. Kallacha Abbaa
Gadaatu godhata.

kallacha

alangee/ lichee

Alangeen mi'a ulfoo Gadaati.
Alangeen gogaa roophii irraa
tohfama. Alangee Abbaa
Gadaatu qabata.

alangee/ lichee

bokkuu

bokkuu

Bokkuun mi'a ulfoo Gadaati. Bokkuun ejersa irraa tolfama. Bokkuu Abbaa Gadaa, Qaalluufi Abbaa Bokkuuti qabata.

horooroo

Horooroon mi'a ulfoo Gadaati. Horooroon muka harooressa jedhamu irraa tolfama. Horooroo nama fuudhetu qabata.

horooroo/qoo'ee

siinqee

Siinqeen mi'a ulfoo Gadaati.
Siinqeen muka harooressa jedhamu
irraa tolfama. Siinqee dubartii
heerumtetu qabata.

siinqee

guutimala

Guutimalli mi'a ulfoo Gadaati.
Guutimalli ribuu foon loonii irraa
toolfama. Guutimala dubartoota
gadoomantu mataa irratti godhata.

guutimala

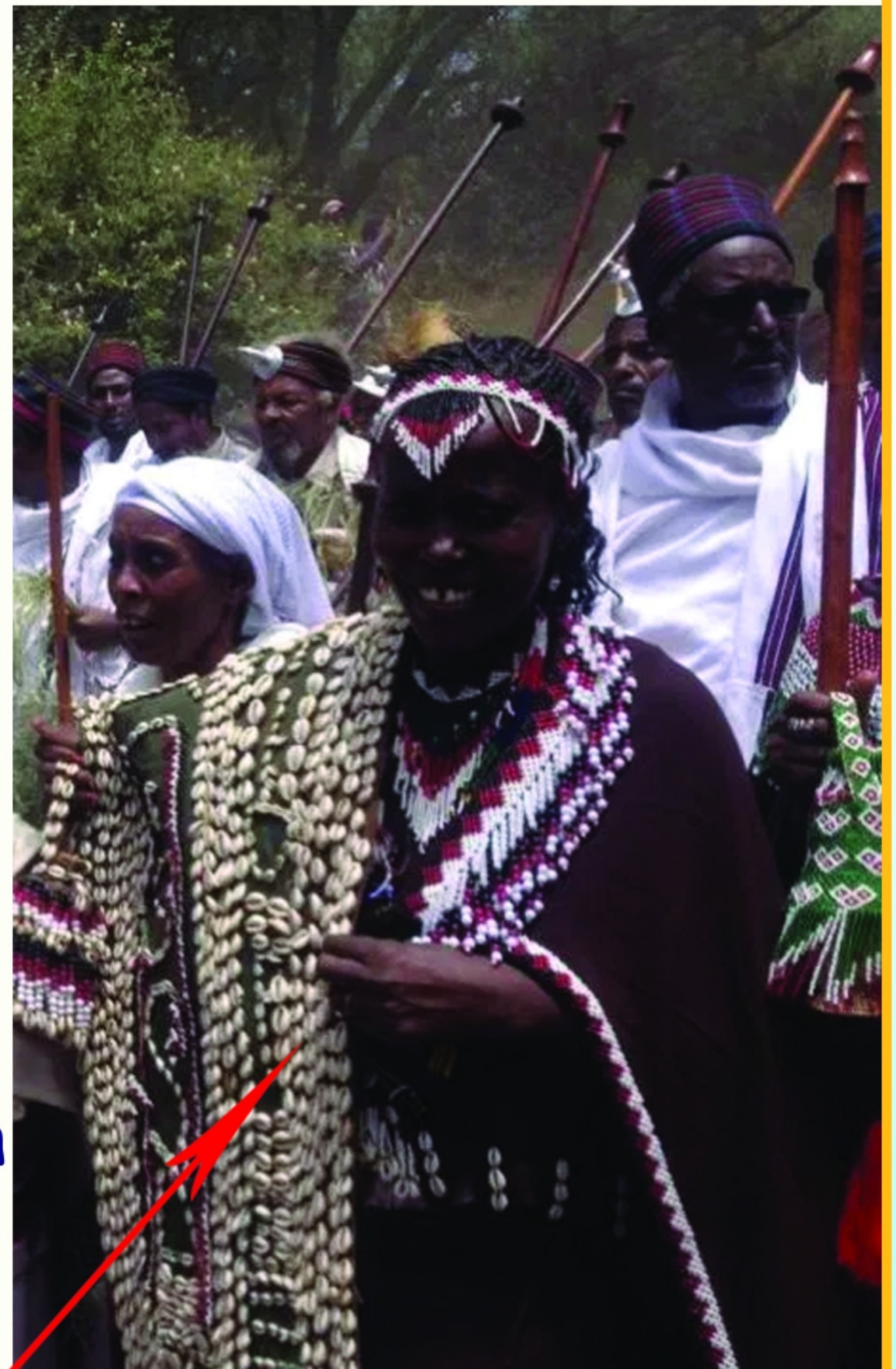
ruufa

ruufa

Ruufni mi'a ulfoo Gadaati. Ruufni huccuu irraa tolfama. Ruufa Qaalluufi Abbaa Gadaatu mataatti marata.

caaccuu

Caaccuun mi'a ulfoo Gadaati. Caaccuun gogaa loonii irraa tolfama. Caaccuu dubartii deessetu harkatti hidhata.

caaccuu

maxxaarrii

maxxaarrii

Maxxaarriin meeshaa ulfoo Gadaati. Maxxaarriin gogaa horii irraa tolfama. Maxxaarriin guyyaa jilaafi waaqeeffannaa qabatama.

saqaa

Saqaan meeshaa ulfoo Gadaati. Gogaa horiifi buqqee irraa tolfama. Saqaa dubartii ilma deessetu harkatti keewwata. Gaafa jila maq-baasaa keewwatti.

saqaa

Taakkiyyee

Taakkiyyee

Taakkiyyee

Taakkiyyee

Taakkiyyee

Mammaaksa

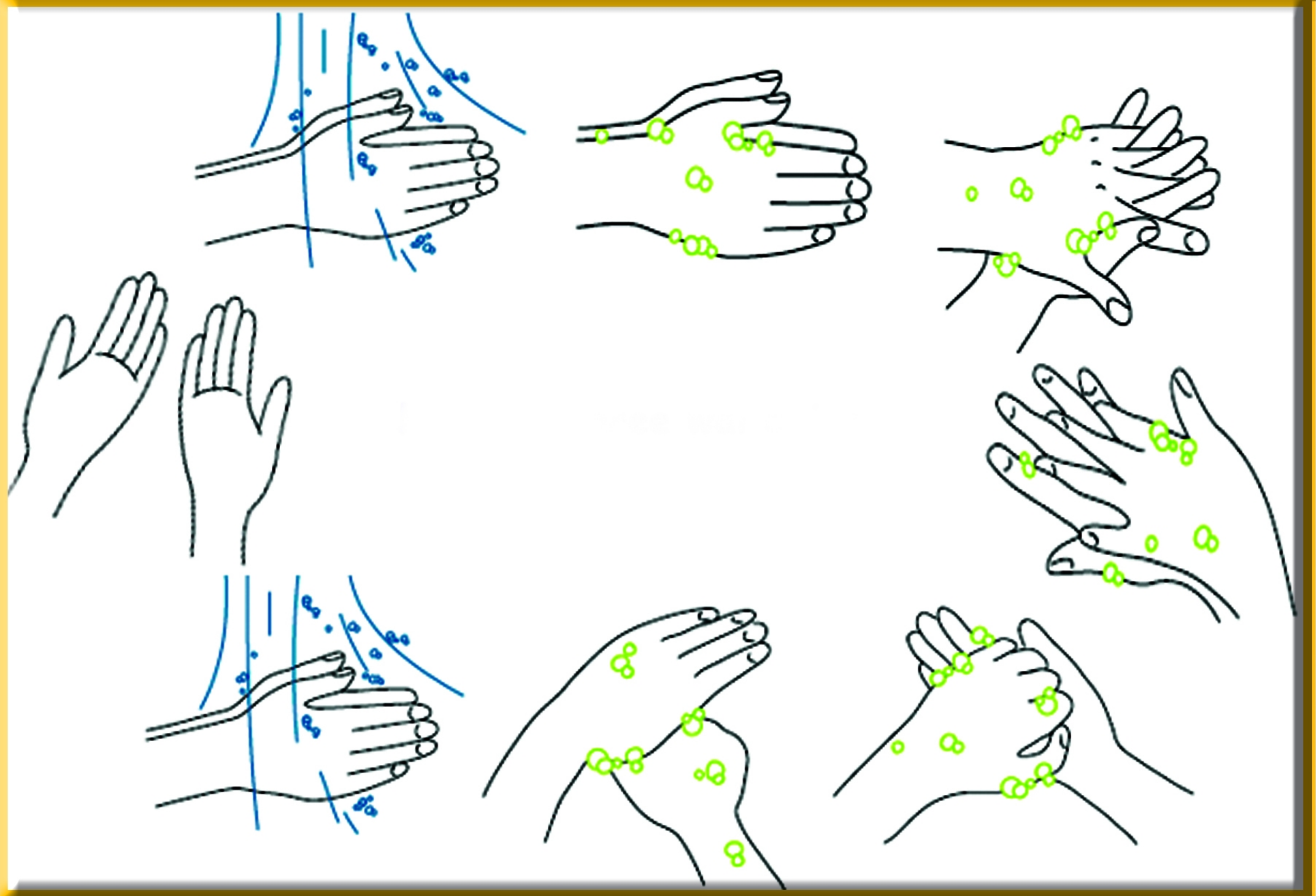
Tulluu tokko yaaban tokkotu mul'ata.

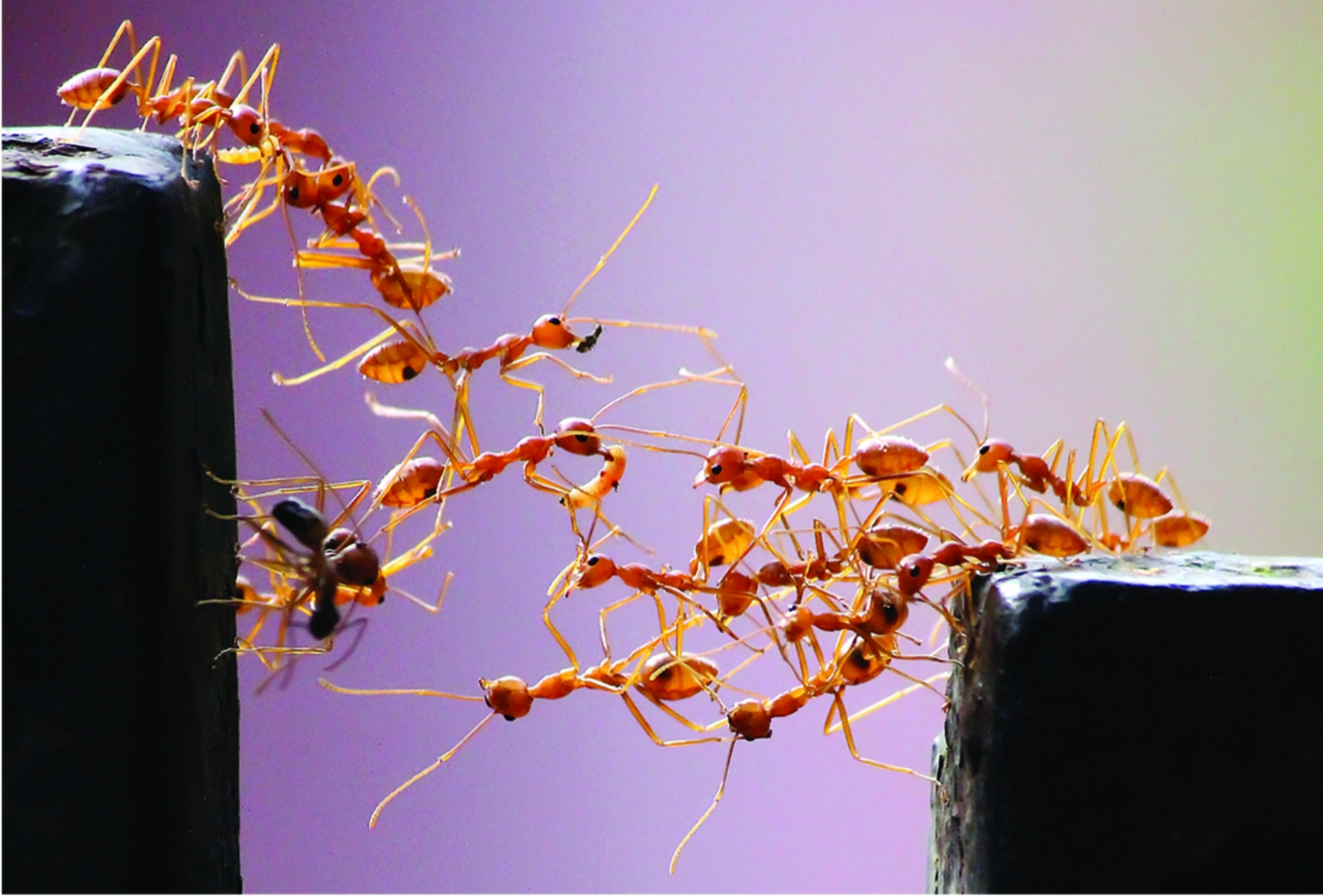
Waan lafatti kalan gaalatti fe'an.

Jibicha korma ta'u haada irrattuu beekan.

Harki dabaree wal dhiqa.

Mixiin walqabattee laga ceeti.

Dhugaafi aduun nidhokatti malee hinbaddu.

Ilkaan hinqabdu; rigaa harkaa qabdi.

Ilmoon harree fe'iisa geesse haadha furti.

Jechibsoo

eessuma	obboleessa haadhaa , abbuyyaa
gur'uu	mucha sa'aa
hirmaanaa	ameessa
jabbi qaraxaa	jabbi jaha gatii warra intalaa ykn gurbaa intala fuudhe warra ishee fuudheef kennu
mukkurre ganne	murree ganne, kunnee ganne
mukkurree	eertoo, dheertoo, muka mukarratti biqile
tuqaa	bineessa xixiqqaa hantuuta fakkaatu kan lafa uree biyyee haadhu
ulfoo	mi'oota kabajamoo, wayyuu
wasiila	obboleessa abbaa, abbeera, adeera, abba-xiqqaa, abba-gudda

BBO 2013/2020

Gatii Qar. _____